

Euskadi haurà de quadrar un triangle de pau

Els resultats de les eleccions basques han configurat un mapa polític força complex. El retrocés de la coalició governant, PNB-EA, el creixement del Partit Socialista d'Euskadi i l'èxit de la nova marca de l'esquerra abertzale, el Partit Comunista de les Terres Basques (EHAK), obliga totes les forces a pactar per fer possible la governabilitat del país. Però els resultats també poden ser una gran oportunitat per intentar obrir un procés de pau que serà cosa de tres.

En l'extens diccionari polític basc hem d'incloure una nova entrada: el mot triangulació. Cal que ens hi acostumem, perquè els pròxims mesos tot el que passi a Euskadi estarà relacionat amb el significat que guarda aquest concepte.

La fórmula geomètrica ja està en boca dels principals dirigents bascos, inclòs el lehendakari en funcions, Juan José Ibarretxe. I és que per triangulació s'ha d'entendre l'intent de normalitzar la vida política basca impulsant un procés de pau a tres bandes. Els vèrtexs protagonistes són: el Partit Nacionalista Basc, el Partit Socialista d'Euskadi i l'esquerra abertzale, tant la legal, EHAK, com la il·legal, Batasuna.

La idea és ara possible perquè Ibarretxe s'ha desinflat electoralment i ha quedat lluny de la majoria absoluta que perseguia.

Com a conseqüència immediata entre les files del PNB, el partit ha hagut d'adoptar un canvi de discurs. Sense la força suficient per tornar a ressuscitar la reforma de l'Estatut de Gernika, el conegut pla Ibarretxe, la coalició nacionalista fixa la seva prioritat en la recerca de la pau, conscient que, entre bambolines i de manera subterrània, hi

ha moviments en aquesta direcció entre independentistes i socialistes des de fa mesos. Ibarretxe evita a tota costa quedar-se fora de joc, perquè si no fa aquesta aposta quedarà irremissiblement condemnat a presenciar, sense veu ni vot, la futura partida de tennis que es perfila entre Otegi i Zapatero. A més, el candidat a la reelecció fa, de la necessitat, virtut, i sota l'empara de la recerca de la pau intentarà sumar els suports que necessita com l'aigua per posar en marxa un govern més enllà del tripartit, que es veurà obligat a negociar-ho tot o amb els socialistes o amb EHAK.

Legislatura curta. La candidatura PNB-EA ha guanyat les eleccions, però l'estratègia marcada per Ibarretxe ha fracassat. Tothom dona per fet que la legislatura que s'obre al País Basc és de transició i que no podrà completar els quatre anys. Acabarà abans per bé o per mal.

Si hi ha sort i es consolida un procés de pau, els resultats del "triangle" es faran visibles en el dia a dia de la gestió del país, perquè el PSE i EHAK es convertiran en els sortidors de la benzina que alimentaran l'executiu d'Ibarretxe. Si les coses van mal dades, no hi

haurà benzina, el Parlament basc esdevindrà un camp de mines i un suplicí constant en el qual, dia sí i dia també, quedarà en evidència la fragilitat i debilitat del tripartit. Amb un panorama semblant, Ibarretxe es veurà forçat a convocar eleccions anticipades per sortir del col·lapse.

És obvi que l'acord a tres bandes guanyarà oxigen –i també tot el procés– en cas que ETA, en els pròxims mesos, anunciï un alto el foc. Amb aquest escenari, en positiu, Batasuna tornarà a ser legal, i el Parlament sorgit de les urnes el passat 17 d'abril quedarà superat pels esdeveniments. La sortida natural serà, doncs, una cita amb les urnes per tenir una cambra que respongui a la nova realitat.

Diàleg sense exclusions. Si abans de les eleccions la portaveu del Govern basc, Miren Azkarate, posava com a condició per arribar a acords amb l'esquerra abertzale un clar distanciament de la violència d'ETA, ara ja no hi ha aquest requisit. En aquests moments, el missatge de la mateixa Azkarate passa per recordar que EHAK és un partit perfectament legal, com la resta dels que ocuparan els seus escons al nou Parlament. Així doncs, disposició

D'esquerra a dreta, Patxi López, candidat del PSE; el president Juan José Ibarretxe; i Arnaldo Otegi, portaveu de Batasuna, que continua defensant una solució "a la Irlandesa".

absoluta per pactar amb aquesta força, i també amb els socialistes.

Des de Madrid, l'executiva del PSOE també emet senyals. José Blanco, el

seu secretari d'organització, tampoc no posa cap obstacle a parlar amb tot hom, sense exclusions, la qual cosa significa que en aquest diàleg obert

també hi ha inclosa EHAK, la marca electoral per a la qual la il·legalitzada Batasuna va demanar el vot. Precisament, aquestes dues formacions d'esquerra, PSE i EHAK, són les úniques que han guanyat escons, i se situen com els motors principals de les reformes que encara estan per venir. El repte per a l'esquerra abertzale serà gestionar aquesta situació bicèfala, amb un EHAK ocupant escons en el Parlament i una Batasuna fora de la llei i de les institucions.

En aquesta conjuntura, Arnaldo Otegi ja ha avançat que l'objectiu és aconseguir un acord entre tots "a la irlandesa" per dur la pau el País Basc. Encara és més, el líder independentista veu amb bons ulls la formació d'un govern de concentració a Euskadi.

Una fotografia fixa. Les últimes eleccions també ens deixen, de manera col·lateral, una dada més: el resultat del pols entre l'esquerra abertzale crítica, Aralar, i l'oficial, Batasuna mitjançant EHAK.

Era la primera vegada que els dos sectors de l'independentisme basc podien mesurar les seves forces, i ha quedat clar qui és el guanyador de l'enfrontament: EHAK-Batasuna, 150.000 vots, contra els 28.000 que ha sumat Aralar. Aquesta última formació es jugava el ser o no ser i, de moment, ha superat la prova, de manera que podrà seure, per primera vegada, al Parlament basc. És un escó molt preciat, i especialment desitjat per Ibarretxe, perquè amb ell el seu tripartit suma 33 parlamentaris, els mateixos que el bloc PSE-PP. Enmig se situa EHAK, que, amb 9 escons, farà el paper d'àrbitre i confirma el que ja és una constant en els últims anys: la capacitat de l'esquerra abertzale de condicionar la política basca. De fet, els resultats del 17-A, al marge del ball d'escons que s'ha produït a l'interior de cadascun dels dos blocs ideològics, el constitucionalista i l'abertzale, són una fotografia fixa que es repeteix des de fa anys. La correlació de forces a la cambra basca no ha variat en el fons perquè es manté l'etern 60% de parlamentaris sobiranistes enfront d'un 40% d'espanyolistes.

Daniel Gómez Amat
Bilbao

Les eleccions al Parlament basc (1980-2005)

Evolució del percentatge de vot

